GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE DI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 112. *Vinerĭ, Sâmbătă 23 Maiu (4 Iunie).* **1887.**

Braşovŭ, 22 Maiu 1887.

In fine, după o crisă ministerială care a duratŭ două săptămânĭ, Francia a ajunsŭ érăşĭ a avé unŭ cabinetŭ. Caracteristica cea mai de frunte a acestui cabinetŭ este, că lipsesce din elŭ generalulŭ Boulanger.

Scimŭ că căderea ministerului Goblet a fostŭ provocată de comisiunea bugetară, care a propusŭ sĕ se facă cele mai marĭ economii pentru restabilirea echilibrului în financele statului. Preşedintele acestei comisiunĭ, d-lŭ Rouvier, este adĭ ministru preşedinte şi totodată ministru de finance, ceea ce vrea sĕ dică, că maioritatea parlamentului este hotărîtă sĕ îmbrăţişeze sistema de economii propusă de Rouvier.

Nu se póte nega, că cestiunea de economisare formézá astădĭ unŭ obiectŭ principalŭ de îngrijire a factorilorŭ conducĕtorĭ ai Franciei. Acésta o dovedesce şi împrejurarea, că în noulŭ cabinetŭ găsimŭ cu unŭ postŭ ministerialŭ mai puţinŭ. In fondŭ însĕ s'a tractatŭ în decursulŭ întregei crise ministeriale de aceea, ca sĕ i se ia Germaniei, prin retragerea generalului Boulanger, orĭ-ce pretextŭ de a începe cérta cu Francia.

Este clarŭ, c Boulanger s'a retrasŭ numai pentru ca mâne-poimâne, când împrejurările se vorŭ schimba, sĕ vină érăşĭ la cârma ministerului de rĕsboiu, si érăşĭ este clarŭ, că noulŭ ministru de rĕsboiu, generalulŭ Ferron, nu póte călca decâtŭ pe urmele antecesorului sĕu. Acésta o indică însuşĭ generalulŭ Boulanger în ordinulŭ de di cu care anunţă armatei retragerea sa. După ce mulţămesce armatei pentru sprijinulŭ ce i l'a datŭ în înplinirea misiunei sale patriotice, de a indica mijlócele de apĕrare ale ţĕrii la unŭ nivelŭ încă neatinsŭ până acum, generalulŭ dice: „Veţĭ fi sub ordinele succesorului meu, ceea ce aţĭ fostŭ şi sub ordinele mele."

Dér şi demonstraţiunile entusiaste ne mai pomenite din tótă ţéra şi din Parisŭ, făcute din incidentulŭ retragerei generalului Boulanger, sunt o dovadă că, deşi generalulŭ s'a dusŭ din cabinetŭ, spiritulŭ lui va predomina şi de aci înainte lucrările de apĕrare ale Franciei. Se asigură că, de când esistă republica, nu s'a făcutŭ o demonstraţiune atâtŭ de grandiósă ca în diua de 31 Maiu n., cu ocasiunea festivităţii militare arangiate pentru ajutorarea nenorocitelorŭ victime ale incendiului dela opera comică. Deşi prefectura poliţiei luase tóte mĕsurile spre a împedeca manifestaţiunile în favórea lui Boulanger — negreşitŭ că mai multŭ din îngrijirea de a nu face sânge rĕu în afară — şi cu tóte că generalulŭ Boulanger se dusese din Paris, ca sĕ evite orĭ ce demonstraţiune, mulţimea, adunată cu decile de mii pe strade şi înaintea operei celei marĭ din faţa cercului militarŭ, a isbucnitŭ în strigăte nesfĕrşite de „Trăiéscă Boulanger, trăiéscă armata!" Fiecare trăsură ce sosea la cerculŭ militarŭ era primită cu strigătulŭ: „Boulanger!" S'au auditŭ şi strigăte care cereau demisiunea noului ministeriu; a succesŭ însĕ de a feri, ca demonstranţii sĕ repeteze strigătele şi înaintarea ambasadei germane.

In fine venì noulŭ ministru de rĕsboiu însuşĭ sĕ constate, că în ordinulŭ sĕu către armată, prin care anunţă venirea sa la ministeriu, şi intenţiunea sa este sĕ mérgă înainte pe cărarea apucată, pe cărarea progresului în desvoltarea forţelorŭ armate ale Franciei. Ordinulŭ se sfĕrşesce cu următórele cuvinte fórte semnificative: „Ca şi antecesorii mei, voiu urmări neobositŭ reforma armatei nóstre şi fiăcare di va fi dedicată mărirei puterilorŭ de apĕrare ale armatei şi ale republicei."

Germania póte fi liniştită, décă liniştire se póte numi, că nu mai este în fruntea resortului de rĕsboiu alŭ Franciei generalulŭ Boulanger. Dér ceea ce ar fi doritŭ, póte, sĕ se 'ntémple, ca Francia sĕ încépă cu economiile şi în armată, nu numai că nu s'a întêmplatŭ, dér noulŭ ministru de rĕsboiu asigură, că fie-care di va fi folosită pentru întărirea armatei francese.

In asemenĭ împrejurărĭ nu se póte aştepta nicĭ dela noulŭ ministerŭ francesŭ o îmbunătăţire esenţială a relaţiunilorŭ dintre Germania şi Francia, deşi noulŭ cabinetŭ, după maioritatea membrilorŭ ce-lŭ compunŭ, se póte numi oportunistŭ. Cu tóte acestea se susţine, că de aci încolo nu mai este aşa mare temere ca înainte de o ruptură între Francia şi Germania. Câtŭ timpŭ va dura şi acestŭ „armistiţiu" nu se póte sci.

Deocamdată vedemŭ, că stânga şi estrema stângă din camera francesă au atacatŭ fără cruţare noulŭ cabinetŭ chiar în diua presentărei sale şi p'aci p'aci era sĕ reuşéscă a'i da unŭ votŭ de blamŭ noului cabinetŭ Rouvier, décă vr'o câţiva republicanĭ moderaţĭ din stânga şi monarhiştii din drépta toţĭ n'arŭ fi votatŭ în favórea ministerului pentru trecerea simplă la ordinea dilei.

Impregiurarea, că cei din drépta au susţinutŭ cabinetulŭ Rouvier, nu-i pré servesce acestuia ca recomandare în faţa republicanilorŭ. Dér unii credŭ, că acésta este unŭ semnŭ, că republica se întăresce şi că şi monarchiştii vĕdŭ că trebue sĕ sprijinéscă unŭ ministerŭ conservativŭ republicanŭ.

Ar fi de doritŭ în interesulŭ Franciei, ca lucrurile sĕ ajungă în interiorulŭ ei la o stabilitate mai mare; dér nu credemŭ, că acésta se va puté ajunge pe deplinŭ înainte de a se rĕlui Francia cu Germania.

SCIRILE DILEI.

Amŭ comunicatŭ în Nr. 108 alŭ foiei nóstre, că din *Tohanulŭ vechiu* 180 individĭ se gătescŭ sĕ emigreze în România din causa miseriei şi greutăţilorŭ marĭ, pe carĭ nu le mai potŭ suporta. In privinţa acésta ni se comunică astădĭ, că acei 180 individĭ au trecutŭ deja în România şi pe lângă ei a trecutŭ de atuncĭ aprope altă sută, aşa câtŭ numĕrulŭ emigraţilorŭ în Româniа din Tohanulŭ vechiu şi nou dela anulŭ nou şi până acum face 274. Emigrările continuă din di în di în dimensiunĭ mai marĭ.

—x—

Ministrulŭ de agricultură, industriă şi comerciŭ a escrisŭ pentru anulŭ 1887 şese premii de 1000, 800, 500, 400, 200 şi 100 francĭ în aurŭ pentru împădurirea acelorŭ locurĭ pleşuge, unde se simte trebuinţă de întărirea pămêntului pentru a împedeca surparea munţilorŭ, căderea de stâncĭ, pustiirea prin vifore şi apă, precum şi împrăscierea nisipului mĕruntŭ. Impădurarea trebue sĕ conţină unŭ teritoriu de celŭ puţinŭ 25 jugĕre şi sĕ nu fiă făcută pe spesele statului. La ultimele trei premii însĕ se póte concura şi numai cu 10 jugĕre împădurite. Premiile se vorŭ împărţi în 1892, după ce adecă se va puté constata, că împădurirea în adevĕrŭ a succesŭ. Două din trei părţĭ ale premielorŭ suntŭ ale aceluia, care a purtatŭ spesele împădurirei, una din trei părţĭ însĕ o primesce forestierulŭ, care a condusŭ lucrările. Concurenţii au a-şĭ trimite cererile lorŭ până la finea lui Iulie, décă împădurirea s'a începutŭ în primă vera acésta, ér décă împădurirea se va începe la tómnă, terminulŭ e 25 Decemvre. Cererile suntŭ a se trimite ministeriului r. u. de agricultură, industriă şi comerciu în Budapesta.

—x—

Comanda scólei de cadeţĭ de infanteriă din Sibiiu anunţă că cu începutulŭ anului scolasticŭ 1887—8, 18 Septemvre n., se vorŭ primi 40 elevĭ în cursulŭ I. alŭ scólei de cadeţĭ de infanteriă din Sibiiu. In celelalte cursurĭ se vorŭ primi elevĭ numai în casurĭ estraordinare. La alegerea concurenţilorŭ se va considera mai ântêiu pregătirea şi crescerea de care dispunŭ aceştia. Cererile instruite după prescrisele legei suntŭ a se trimite la comanda c. r. a scólei de cadeţĭ de infanteriă din Sibiiu celŭ multŭ până în 25 Iulie n. c. Cererile necompletŭ adjustate séu pre târdiu sosite nu se vorŭ lua în consideraţiă, ér în contra refusării făcute de comandă pe basa prescriptelorŭ nu se póte recura.

—x—

Afacerea duelului dintre fostulŭ directorŭ alŭ preparandiei din Cluşiu, *Kozma*, şi dintre inspectorulŭ scolarŭ *Varady* — acestŭ din urmă a fostŭ împuşcatŭ în duelŭ — s'a resolvatŭ, fiindŭ Kozma condamnatŭ la 1 anŭ închisóre. Instanţa ântêiu ilŭ condamnase la 2 anĭ, der Tabla reg. din Tergu-Mureşului a redus'o la 1 anŭ şi Curia a întăritŭ sentinţa Tablei.

—x—

In Viena, cu ocasiunea distrugerei unei case, se descoperì în pamêntŭ, la adêncime de 3 metri sub fundamentulŭ casei, o parte din o pétră de pe timpulŭ Romanilorŭ, în diametru de 43 cm. Pe ea stă scrisŭ: *Cajus Vibius Trebonianus Gallus*, şi: *Gajus Vibius Afinius Gallus Velduminianus Volusianus.* Inscripţia conţine ca totulŭ 5 şirurĭ, dintre carĭ însĕ celŭ din urmă nu-i întregŭ. Se vede der că pétra acésta e de pe timpulŭ lui Gajus Vibius an. 252 d. Chr. Anulŭ trecutŭ s'a descoperitŭ totŭ în Viena, cu ocasia didirei unei case, *o taberă întărită*, consistândŭ din trei zidurĭ, carĭ în partea inferióră erau zidite pe la an. 70 d. Chr., ér partea de deasupra fu zidită în secululŭ alŭ III-lea. De asemenea în alte părţĭ ale Vienei s'au descoperitŭ cu diverse ocasiunĭ mai multe zidurĭ şi inscripţii romane, din carĭ s'a pututŭ constata archeologice, că centrulŭ cetăţii romane a fostŭ în partea rĕsăriténă a Vienei de astădĭ şi din acéstă parte duceau drumurile în deosebite părţĭ ale vechei Vindobone; lângă drumurĭ se îmormêntau militarii, precum s'a şi descoperitŭ în strada de adĭ Brounerstrasse mormêntulŭ unui legionarŭ. Petri antice romane se găsescŭ puţine în părţile Alpilorŭ, mai multe s'au descoperitŭ însĕ în jurulŭ vechei cetăţĭ romane Cernantum şi în jurulŭ Vienei, unde după numĕrósele inscripţiunĭ aflate se póte conchide chiar şi la loculŭ pe unde se aflau deosebite porţĭ şi drumurĭ de ale vechei Vindobone.

—x—

Ni se scrie, că la 11 Iuniu n. se va da în *Bradŭ* unŭ maialŭ românescŭ.

—x—

Dr. Moriz *Beck*, rabinulŭ comunităţii israelite din *Bucurescĭ*, se va duce la Rosaliile jidovescĭ în *Alba-regală*, fiindŭ invitatŭ de comunitatea israelită de acolo, unde îşĭ va ţiné predica sa de probă. Beck, dice „Pester Lloyd," e născutŭ Ungurŭ (?) şi în diua ântêiu va predica unguresce, în a doua nemţesce. Comunitatea israelită din Alba regală are de gândŭ sĕ alégă pe Dr. Beck de rabinŭ alŭ ei.

—x—

Din Iaşĭ i se comunică „Voinţei Naţionale«, că elevulŭ G. C. *Murguleţŭ*, din scóla fiilorŭ de militarĭ din Iaşĭ, care are mare aplicare pentru matematicĭ, *a inventatŭ unŭ instrumentŭ care permite cuiva sĕ mĕsóre distanţele cele mai marĭ fără a se mişca din locŭ* şi cu o aproximaţiă insensibilă de $^{1}/_{100\,000}$ parte dintr'o secundă de arcŭ. Acestŭ instrumentŭ este micŭ şi uşorŭ de purtatŭ. Elŭ este folositorŭ în topografiă, astronomiă şi mai cu sémă pentru artileriă, pentru a puté lovi cu mare precisiune unŭ punctŭ datŭ. Diferenţa resultândŭ din unghiulŭ de $^{1}/_{100\,000}$ a parte dintr'o secundă este apreciabilă numai în mĕsurarea distanţelorŭ astronomice.

—x—

Cetimŭ în „Revista rusă": „Comitetulŭ panslavistŭ din St. Petersburg publică în memoria rĕposatului A. F. Gilferding unŭ premiu de 1000 ruble pentru *cea mai bună lucrare asupra Macedoniei.* Lucrarea trebue sĕ se compue dintr'o schiţă etnografică şi geografică a Macedoniei actuale. Atenţiunea principală a scriitorului trebue sĕ fiă îndreptată asupra caracteristicei diferitelorŭ dialecte a poporaţiunilorŭ slavone din Macedonia. Décă lucrarea nu va fi pe deplinŭ corĕspundĕtóre atuncĭ se vorŭ publica premii dela 700 în josŭ până la 300 ruble pentru lucrărĭ mai puţinŭ întinse. Lucrările suntŭ a se trimite la comitetulŭ slavŭ din St. Petersburg până la 11 Maiu 1890."

Citimŭ in „Liberalulŭ“ din Iașĭ: „Poetulŭ *Mihailŭ Eminescu* a primitŭ din banii adunațĭ prin listele poporane de cătră elevii și elevele scólei de pictură, două sute de lei ce i s'au trimisŭ pe adresa surorei sale, d-șóra Henrieta Eminescu sub a căreia ingrijire se găsește in Botoșanĭ. D-șóra rĕspundêndŭ de primirea banilorŭ, scrie și aceea că: Eminescu de altmintrelea se află bine, și că a făcutŭ trei poesii; dér sufere de rănile dela piciore. Mediculŭ insĕ a spusŭ că'i garantéză că se va indrepta cu totulŭ, décă se va duce la Laculŭ-Săratŭ. Insĕ după cum este sciutŭ, că 'i lipsescŭ spesele, apoi in interesulŭ de a pute merge la băi suntŭ rugate tóte personele, la care s'au incredințatŭ liste, sĕ binevoiască a trimite banii câtŭ de puțini au incasatŭ până acum, păstrândŭ listele până la complectarea lorŭ. Listele ce suntŭ în numĕrŭ de 500, fiindŭ împărțite în tótă țera, parte din ele și la Românii afară din țéră, suntŭ rugate și celelalte diare, ca in interesulŭ sănĕtăței marelui poetŭ Mihailŭ Eminescu, sĕ reproducă acéstă notiță“.

—x—

Mâne, Sâmbătă, in 4 Iunie st. n. se va da in *grădina dela Gambrinus*, Brașovulŭ vechiu Nr. 659, unŭ *concertŭ*, la care va concurge intrega musică orășănéscă, sub conducerea dirigentului *A. Brandner*, care va esecuta cele mai nouĕ piese musicale. Inceputulŭ concertului va fi la $7^1/_2$ sera; intrarea 25 cr. de personă. Restauratorulŭ *Georg Klees* a ingrijitŭ de cele mai bune bĕuturĭ și mâncărĭ spre a satisface pe óspețĭ.

Din „Raportulŭ comitetului *Societății pentru cultura și literatura română în Bucovina pe anulŭ 1886*“ aflămŭ, că comitetulŭ societății a dusŭ in deplinire conclusulŭ adunărei generale din 8 (20) Iuliu 1885 privitorŭ la eshumarea osĕmintelorŭ neuitatului Aronŭ Pumnulŭ și strămutarea acelora din cimiteriulŭ vechiu in celŭ nou, unde 'i s'a și rădicatŭ unŭ monumentŭ corĕspundĕtorŭ, a căruia sânțire va urma indată după ce se va găta deplinŭ. In érna anului 1886 s'a ținutŭ din partea comitetulu, unŭ ciclu de prelegerĭ publice gratuite și forte instructive carĭ au fostŭ bine cercetate de publicŭ. Aceste prelegeri s'au ținutŭ in sala societății filarmonice din Cernăuțĭ Comitetulŭ a începutŭ a eda și unele broșurele pentru tinerimea română dela școlele poporale, din carĭ 2 broșurĭ s'au și tipăritŭ deja și sub numele »Bibliotecă pentru tinerimea română“ s'au distribuitŭ gratuitŭ pe la școlele poporale din țeră.

Din fondulŭ propriu alŭ societății s'au subvenționatŭ: unŭ studentŭ in drepturĭ și altulŭ în agronomiă cu câte 50 fl., s'au datŭ alțĭ 50 fl. pentru gimnasistii romànĭ sĕracĭ din Rădăuțĭ, unŭ studentŭ de agronomiă fu ajutoratŭ cu 37 fl., altŭ studentŭ dela școla reală cu 10 fl., s'au împărțitŭ gratuitŭ copiilorŭ sĕracĭ dela școlele poporale din ținutulŭ Cernăuțilorŭ cărțĭ și rechisite de școlă. D-lŭ președinte alŭ societății br. *Victor Stîrcea* a arangiatŭ o colectă intre deputații țĕrei din care s'au trimisŭ 60 fl. pentru studenții sĕracĭ dela scóla română din Sucéva, 60 fl., pentru studenții sĕracĭ dela gimnasiulŭ din Rădăuțĭ, ér cu 55 fl. s'au cumpĕratŭ haine de iérnă pentru mai mulțĭ copii dela scólele poporale din suburbiele Cernăuțilorŭ și alțĭ 10 fl. din acea colectă s'au datŭ unui studentŭ sĕracŭ. S'au datŭ din banii societății 200 fl. pentru sprijinirea a trei meseriașĭ adulțĭ.

Cu finea anului 1886 Societatea avea 7 membri onorarĭ, 19 fundatorĭ, 105 ordinarĭ, 2 activĭ. Biblioteca la finea anului consta din 2479 opurĭ in 2617 tomurĭ, 884 fásciόre, 36 tablourĭ și 6 mape. Biblioteca lui Alexandru Zotta stă deschisă publicului numai pe lângă cauțiune și constă din 524 opurĭ in 750 tomurĭ și 114 fásciόre. Cabinetulŭ de lectură are din diarele românescĭ: 11 literare, 10 politice literare și mai are și 8 foi germane. Restulŭ intregului capitalŭ pe 1887 în obligațiunĭ: 900 fl., 7200 francĭ și 100) galbinĭ; numerar: 12,730 fl. 25 cr.; disponibilŭ: 751 fl. 85 cr.

Dintre fundațiunile, carĭ stau sub administrarea Societății, Fundațiunea Pumnulenă a constatŭ cu finea anului 1886 din: 11,200 fl. in obligațiunĭ, 2298 fl. 89 cr. la cassa de pĕstrare și 118 fl. numerarŭ disponibilŭ Fundațiunea d-nei Agnesŭ Popoviciu: 2200 fl. in obligațiunĭ și 57 fl. 92 cr. numerarŭ. Fundațiunea contelui Emanuilŭ Logothetti pentru două copile române și Fundațiunea d-lui Alexandru de Popovicĭ pentru unŭ studentŭ românŭ de agronomiă au constatŭ cu finea anului din: 3200 fl. in obligațiunĭ, 391 fl 20 cr. numerarŭ. Din fundațiunea cav. Georgiu de Popoviciu, încă nerealisată au rĕmasŭ cu finea anului in administrarea Societății 3000 fl. in obligațiunĭ și 126 fl. 52 cr. banĭ gata la casa de păstrare. Comitetulŭ a constatŭ din 12 membri in frunte cu președintele br. Victorŭ Stircea, vice-președintele: Mironŭ M. Calinescu și secretarulŭ Calistratŭ Cota.

Zarandŭ, 30 Maiu n. 1887.

On. D-nule Redactorŭ! Cum v'am comunicatŭ in corespondența mea de erĭ sĕptĕmâna, *esundarea apelorŭ* și pe aicĭ a făcutŭ marĭ stricăciunĭ și cu deosebire pe malurile Crișului dealungulŭ. Dauna insĕ este mai multŭ in agri sĕmĕnațĭ și in fĕnațe, și deși și pe aicĭ este prin unele locurĭ destulŭ de considerabilă, nu este chiar așa mare, ca d. e. pe malurile Murĕșului. Daune in edificii s'au făcutŭ mai cu semă in Băița, Bradŭ și Halmagiu. Comunicațiunea in câtva este restabilită, der posta totușĭ n'o primimŭ încă regulatŭ ca și mai inainte.

*

Mișcările electorale s'au inceputŭ și pe aicĭ, der încă nu in mĕsură așa mare. Alegĕtorii românĭ naționalĭ din cerculŭ electoralŭ alŭ *Baiei de Crișŭ* in Joia trecută au ținutŭ conferință destulŭ de cercetată în Bradŭ. D-lŭ deputatŭ *P. Truța* a datŭ semă despre activitatea sa Alegĕtorii l'au candidatŭ din nou. D nia-sa a primitŭ candidatura cu programa națională. Contra candidatŭ seriosŭ până acum nu este. Se dice, că guvernulŭ nu va candida in acestŭ cercŭ pe nimenea. Vomŭ vedé. Alegerile nu suntŭ departe. Mâne vomŭ ave in Bradŭ din nou o conferință electorală pentru publicarea decisiunilorŭ conferenței in Sibiiu și pentru stabilirea agendelorŭ electorale cu privire la reușita cundidaturei d-lui Truța.

Ae.

Atragemŭ atențiunea cetitorilorŭ asupra următórei corespondențe, la care vomŭ reveni:

Doboli inf. 19 Maiu 1887.

Domnule Redactorŭ! Erĭ la $11^1/_2$ óre a. m. *s'au nimicitŭ prin unŭ focŭ gróznicŭ edificiile parochiei gr. or. române din Doboli inf.* Foculŭ a fostŭ pusŭ de mână rĕutăciosă necunoscută, **prin materia esplosibilă, care la aprindere a detunatŭ cu o detunătură ca de tunŭ, aruncândŭ în aerŭ o parte a edificiului.** Paguba suferită e mare și atâtŭ mai simțibilă, cu câtŭ parochia este lipsită de orĭ și ce avere mișcătore séu nemișcătóre chiar acum este necesitată a-șĭ reedifica biserica și școla ruinată, care singure formeză basa esistenței, mângáerea și asilulŭ contra loviturilorŭ sorții și ale inimicilorŭ lui. Pe lângă tóte acestea, ne mai apasă greu și imprejurarea că chiar acestŭ anŭ — ca și ceilalțĭ doi premergĕtorĭ — este unulŭ dintre cei mai neroditorĭ la noi, nimicindu-se și perindŭ tóte semĕnăturile de tomnă — speranța poporului — totalŭ, intru atâta încâtŭ mulțĭ din poporŭ, pentru sĕmênța de sĕmĕnatŭ la tomnă, trebue sĕ'șĭ vêndă o parte din moșiă séu eventualŭ sĕ emigreze. Posițiunea acestei comune bisericescĭ este deci desperată, și numai o grabnică ajutorare a superiorității nostre bisericescĭ și a mărinimoșilorŭ Românĭ cu posițiune mai bună potŭ sĕ o mântuiască de totala nimicire.

Perderile parochului nostru suntŭ asemenea fórte marĭ nimicindu-i-se tótă averea mișcătóre și lovitura acesta elementară e cu atâtŭ mai simțitóre pentru densulŭ, cu câtŭ elŭ a trăitŭ până acum mai multŭ din propria sa avere, decâtŭ din de totŭ neinsemnatulŭ venitŭ alŭ parochiei

Ba perderea parochului o sêmte și biserica nóstră pentru a cărei susținere și promovare preotulŭ nostru a lucratŭ până acum cu adevĕratŭ devotamentŭ păstorescŭ, jertfindu-șĭ de multe orĭ chiar și ultimulŭ crucerŭ pentru interesele bisericei și ale scólei nóstre multŭ cercată in acestŭ ținutŭ.

Primițĭ Domnule Redactorŭ asigurarea distinsei mele stime

Poporénulŭ

Sânte-jude, Maiu 1887.

Onorate Domnule Redactorŭ! Cetindŭ in „Gazeta Poporului“ Nr. 11 și in „Convorbirĭ pedagogice“ Nr. 3 a. c. unŭ articulŭ despre introducerea industriei de casă în scólele elementare poporale, autorulŭ susține, că e imposibilŭ a se introduce industria de casă în scólele poporale din următórele cause:

a) Că nu amŭ avé scóle corĕspundĕtore spre acestŭ scopŭ. *b)* Că nu nĭ-arŭ ajunge órele destinate pentru învĕțămêntulŭ scolarŭ și pentru propunerea industriei de casă. *c)* Autorulŭ se provócă: la Țiganĭ și dice că aceștia au învĕțatŭ industria de casă, vĕdêndŭ că nu au încătrău. *d)* La Sașĭ, afirmândŭ că suntŭ cei mai bunĭ măestri, deși nu au învĕțatŭ industriele lorŭ din scóle etc. *e)* La Ungurĭ, dicêndŭ că au măestrii destui și au avutŭ și până a introduce industria domestică în scóle; pe ei încă totŭ numai lipsa i-a făcutŭ măestri. In fine *f)* Dice că pe tóte popórăle, fără deosebire, numai lipsa le-a scosŭ din starea nomadică de păstorĭ și le-a pusŭ pe trepta economiei agronomice, și de aicĭ ér numai lipsa le aduce la alte ocupațiunĭ etc. etc.

La inceputulŭ articulului amintitŭ autorulŭ mai dice intre altele, că decă avemŭ scóle corĕspundĕtóre, învĕțătorĭ cualificațĭ de ajunsŭ, sĕ dicemŭ unŭ „Dómne ajută“ și sĕ o introducemŭ numai decâtŭ, la din contră sĕ nu ne grăbimŭ cu urda'n Turda și cu cașu'n Făgărașŭ, sĕ mai așteptămŭ sĕ mai trécă din vreme, că vremea cóce cireșele, și în vremea acésta sĕ ne punemŭ scólele nóstre în bunŭ rêndŭ.

E adevĕratŭ că scólele nóstre poporale mare parte lasă multe de doritŭ, dér imprejurarea acésta nu esclude nicidecum necesitatea de a se introduce in scóle studiulŭ industriei de casă, pentru-că sciutŭ este, că mai tóte neajunsele scólelorŭ nóstre ișĭ au isvorulŭ în miseria stărei materiale a poporului, er industria de casă tinde tocmai la imbunătățirea acestei stărĭ și prin urmare la vindecarea radicală a rĕului.

Așĭ vre sĕ-mĭ spună d-lŭ autorŭ alŭ susŭ disului articulŭ: în ce privință nu suntŭ corespundĕtóre scólele nóstre pentru propunerea industriei de casă? Nisce simple impletiturĭ de speteză, carĭ încă contribue in mare mĕsură la îmbunĕtățirea sorții poporului, óre sĕ nu se pótă propune in aceste scóle?

Câtŭ pentru Țiganĭ, este adevĕratŭ că aceștia n'au invĕțatŭ meșteșugulŭ in scólă, dér décă nu l'au învĕțatŭ nicĭ nu-lŭ sciu. Cu totulŭ altmintrelea stă lucrulŭ cu Sasii și Ungurii, căcĭ aceștia împreună cu Sĕcuii erau odată unițĭ laolaltă *(unio trium nationum)* și pentru fiăcare ramŭ de meseriă ișĭ aveau „cehulŭ“ *(cetus)* lorŭ, dela care Românii prin lege erau eschișĭ și alŭ căruia scopŭ era consolidarea și chiar desvoltarea prin emulațiune a respectivilorŭ meseriașĭ. „Cehurile“ in modŭ indirectŭ făceau servițiulŭ scólei de profesiune. Dér chiar decă pe Sașĭ, ba chiar și pe Ungurĭ, carĭ erau stăpânĭ absoluțĭ ai acestei țĕrĭ, numai lipsa i-a făcutŭ sĕ învețe măestriele, póte se dice óre despre poporulŭ nostru, că e în o stare atâtŭ de bună materială și cu isvóre de venite atâtŭ de îmbelșugate, câtŭ sĕ nu aibă lipsă a învĕța orĭ ce soiu de măestrii, prin carĭ sĕ se pótă ajuta in grelele lupte ale miseriei sale?

Eu sunt convinsŭ, precum pote sĕ fiă convinsŭ totŭ omulŭ cu carte, care locuesce in mijloculŭ poporului, că cea mai mare parte din poporulŭ nostru se află in o stare materială forte decădută; nu are moșiă, nu are vite pentru lucrarea pămêntului, lucră câtŭ e véra de mare în moșiele proprietarilorŭ marĭ în parte, adecă: două părțĭ pe sema proprietarilorŭ și numai a treia parte o capĕtă, ca remunerațiune pentru totŭ lucrulŭ de pe o veră. Când e tomna, se trezesce bietulŭ țĕranŭ românŭ că nu are nicĭ atâtea bucate, câtŭ sĕ-i fiă de ajunsŭ până la recolta anului viitorŭ.

Decă ar lucra și asuda țĕranulŭ românŭ numai pentru subsistența sa propriă încă totŭ ar mai fi ceva, dér durere, bietulŭ țĕranŭ are prea mulțĭ a nutri, încălța și îmbrăca; din spatele lui trăescŭ forte mulțĭ „domnĭ“ cu papucĭ și cu mănușĭ, carĭ ilŭ mulgŭ și tundŭ până ce rĕmâne numai cu sufletulŭ în óse, e silitŭ a lua lumea în capŭ, fiindŭ că moșióra eredită dela moșii și părinții lui, impreună cu vitușele, ce béta le-a avutŭ, tóte-tóte i le-au licitatŭ și vêndutŭ esecutorii.

Nu avemŭ timpŭ sĕ așteptămŭ până vomŭ puté face scóle mai bune și corĕspundĕtore, sĕ nu ședemŭ cu mânele in sinŭ, ci sĕ ne nisuimŭ din tóte puterile nóstre posibile a învĕța și lumina poporulŭ în tóte direcțiunele nu numai a ceti, scrie, calcula, ci și pe terenulŭ industriei de casă, grădinăritului, stupăritului și altele, și susținŭ, că bine este și necesarŭ a se propune industria de casă ca studiu obligatŭ în tóte institutele preparandiale, carĭ au a cresce și perfecționa învĕțătorii poporului, și in tóte scólele nóstre elementare poporale.

Pentru intărirea celorŭ dise de mine fie mĭ permisŭ a aduce unŭ casŭ intêmplatŭ tocmai in Sânte-jude, unde mĕ aflu în funcțiune ca învĕțătorŭ:

In anulŭ 1883 cam prin Decemvre am convenitŭ cu Pește Ionŭ și cu Fesveșŭ Ionŭ, ómenĭ sĕracĭ, carĭ s'au adresatŭ cătră mine dicêndu-mĭ: Fii bunŭ d-le învĕțătorŭ și ne dă câte 13 cr. la unulŭ, ca sĕ ne cumpărămŭ sare și alte treburĭ de ale casei, că-țĭ vomŭ lucra cu merindea nóstră câte o di de lucru. Din întêmplare tocmai nu aveam banĭ, der le am disŭ: Frațilorŭ, venițĭ pe seră la mine și eu vĕ voiu învĕța ceva prin care vĕ vețĭ puté câștiga banĭ nu numai pentru sare, ci și pentru mămăligă la copii.

In séra următóre ambii au venitŭ la mine, le-am inceputŭ câte unŭ coperișŭ de bute (putină), și in 2—3 ore au terminatŭ fiă-care câte unŭ obiectŭ. In diminéța dilei următóre ambii au mersŭ la lacŭ și șĭ-au adusŭ câte o sarcină de speteză (papură), in câteva dile a făcutŭ fie-care câte 10 coperișe de bute, au mersŭ cu ele la Gherla și pe totŭ coperișulŭ au căpătatŭ câte 35 cr.; 10 coperișe à 35 cr. facŭ 3 fl. 50 cr. la unulŭ. Bucatele se plăteau la piață cu câte 1 fl., fiă-care șĭ-a cumpĕratŭ câte 2 metrețe mălaiu și cu restulŭ de 1 fl. 50 cr. șĭ-a têrguitŭ alte lucrurĭ de lipsă pe séma familielorŭ lorŭ.

După aceea întêlnindu-mĕ cu Fesveșŭ Ionŭ, i-am disŭ: „Apoi frate Ione, acuma nu mai vii la mine sĕ mai învețĭ și altceva sĕ lucri?“ Rĕspunsulŭ i-a fostŭ: „Nu vinŭ domnule învĕțătorŭ, mĭ-e destulŭ câtŭ am învĕțatŭ, Dumnedeu sĕ-țĭ dée bine și sĕ te ferescă de rĕu.“

Se vede déră, că poporulŭ românŭ fiindŭ decădutŭ de totŭ materialicesce, are lipsă sĕ învețe industria mică de casă și alte măestrii folositóre.

E adevĕratŭ, că în timpulŭ ernei dilele suntŭ scurte și prin urmare nu ne mai ajungŭ órele destinate pentru obiectele de învățămêntŭ, însĕ din acelea s'ar puté lăsa

gimnastica la o parte, şi în loculŭ aceleia sĕ propunemŭ industria de casă. Ce e dreptŭ, gimnastica la oraşŭ e absolutŭ necesară, la sate însĕ se póte înlocui cu lucrarea obiectelorŭ de industriă, pentru că copii au destulă ocasiune de a face gimnastică, ocupaţĭ fiindŭ cu lucrărĭ de ale economiei. Industria încă e unŭ feliu de gimnastică şi totdeodată e şi o distracţiă.

In serile lungĭ ale ernei sĕ propunemŭ industria de casă poporului adultŭ, fiindŭ că poporulŭ, deşi cam cu mare greutate, vĕdêndŭ folosulŭ măestriei şi convingêndu-se că are din aceea venitŭ, se apucă de lucru, adĭ unulŭ, mâne doi, mai târdiu 3—4 şi în fine învĕţă industria de casă unulŭ dela altulŭ, ba prin procederea industriei micĭ de casă se va capacita poporulŭ a învĕţa şi alte măestrii mai marĭ şi folositóre.

Apoi chiar decă nu amŭ avé scóle corĕspundĕtóre pentru invĕţămêntulŭ scolarŭ, acesta nu póte fi scusă pentru a neglege cu totulŭ propunerea studiului de industriă în scólele poporale, pentru că cu începutulŭ lunei lui Aprilie şi până la finele anului scolasticŭ, atotŭ puterniculŭ Dumnedeu ne deschide sala cea splendidă, luminată şi destulŭ de spaţiósă, sub bolta cerului, unde putemŭ câtŭ de comodŭ învĕţa industria de casă, pomăritulŭ, stupăritulŭ, agronomia câmpului etc,. numai sĕ avemŭ voiă spre tóte acestea.

Decă ne vomŭ intórce privirea şi ne vomŭ uita în jurulŭ nostru şi în tóte părţile acestei, ţĕrĭ vomŭ afla totŭ materialulŭ de lipsă pentru industria mică de casă, de care poporulŭ nostru nu se scie folosi. Nimicŭ nu ne impedecă pentru a introduce industria de casă în scólele elementare poporale.

Invĕţătorulŭ poporalŭ ar trebui sĕ inveţe industria de casă nu numai pentru a instrua pe alţii, ci şi din punctŭ de vedere alŭ propriului interesŭ, fiindŭ că invĕţătorulŭ în timpulŭ de faţă e provĕdutŭ cu o plată forte necorĕspundĕtóre şi şi aceea o capĕtă din repartiţiune pe poporŭ, şi astfelŭ fórte neregulatŭ aşa câtŭ cu finele anului nu-i rĕmâne nimica. Sortea lui este ca şi a economului orĭ îmblătitorului, care de tómna îmblătesce şi consumă bucatele, aşa câtŭ în fine pe când gata de îmblătitŭ nu are nimica, nicĭ banĭ, nicĭ bucate.

Decă însĕ invĕţătorulŭ ar sci industria mică de casă, şi pe lângă ea ar sci şi grădinăritulŭ, pomăritulŭ şi legumăritulŭ, precum şi stupăritulŭ, acestea de bună sémă i-ar aduce nesce venite însemnate, d. e. din industria de casă sĕ punemŭ ca unŭ omŭ ar pute lucra numai unŭ obiectŭ de 30 de cr. în o séră lungă de érnă; în o lună sĕ lucre numai în 20 de serĭ de 20 orĭ 30 cr. facŭ 6 fl v. a.; sĕ începemŭ a lucra cu începutulŭ lunei lui Octomvre, Noemvre, Decemvre, Ianuarie, Februarie şi Martie suntŭ 6 lunĭ şi de 6 ori 6 fl. suntŭ 36 fl. v. a. venitŭ curatŭ din industria de casă.

Din pomuritŭ ar puté produce pe totŭ anulŭ celŭ puţinŭ 400 oltoi, oltoiulŭ à 15 cr. facŭ 60 fl. v. a. Ar puté produce celŭ puţinŭ 3000 frăgarĭ (dudĭ, pomiţerĭ) pentru-că frăgarii suntŭ fórte lesne de prăsitŭ, şi s'ar vinde esemplarulŭ celŭ puţinŭ à 5 cr. în sumă 150 fl. v. a., din stupăritŭ celŭ puţinŭ 50 fl., din legume celŭ puţinŭ 30 fl. v. a. Étă déră că industria de casă face 36 fl., pomăritulŭ 150 fl., stupăritulŭ 50 fl., legumele 30 fl., cu totulŭ 266 fl. v. a.

Acesta ar fi unŭ venitŭ frumosŭ pentru învĕţătorĭ, şi-arŭ îmbunătăţi starea s'a materială, ar premerge cu esemplu, ar fi învĕţătorulŭ de modelŭ înaintea poporului şi poporulŭ l'ar imita şi învĕţătorulŭ ar secera laurii ostanelorŭ sale.

Mărturisescŭ cu tótă sinceritatea şi din adênculŭ inimei mele, că în tinereţele mele nu aveam aceste ideĭ m'am tredіtŭ ca din somnŭ, însĕ acum mi-i târdiu, că suntŭ bĕtrânŭ, am slăbitŭ spre a pute fi aşa activŭ; va sĕ dică: după plóiă chepenegŭ.

Vĕ dicŭ déră, iubiţii mei fraţĭ învĕţătorĭ şi consoţĭ de carieră, sculaţi-vĕ de timpuriu în diminéţa tinereţelorŭ, în care sunteţĭ norocoşĭ a vĕ afla, fiţĭ activĭ întru tóte spre luminarea poporului nostru românescŭ, care e inima şi sufletulŭ scumpei nóstre naţiunĭ române.

Acesta este modesta mea părere în privinţa introducerei industriei de casă în şcólele elementare poporale.

Rogŭ cu totŭ respectulŭ pe on. Redacţiunĭ ale Convorbirilorŭ Pedagogice" şi „Gazetei Poporului," care şi-au declaratŭ deschise colónele sale spre acestŭ scopŭ, sĕ bine-voéscă a cuprinde în colónele sale şi acéstă modestă părere a mea.

Rogândŭ tot-odată pe on. publicŭ cetitorŭ, care se interéză de luminarea poporului şi nemului românescŭ, a-şi da părerea în acéstă causă, şi de cumva e folositóre şi bine potrivită industria de casă pentru nemulŭ românescŭ, sĕ bine-voiéscă a o sprigini şi a anima pe învĕţatorii poporului în acéstă întreprindere.

Petru Grama,
învĕţătorŭ poporalŭ şi de industrie.

Lista de subscripţiune,

deschisă de „Gazeta Transilvaniei" pentru comunele române din Ardélŭ nenorocite prin incendiu şi inundare.

Au mai încursŭ dela domnii:

Ales. Filipŭ, advocatŭ, Abrudŭ	10 fl.
P. Nemes, notarŭ publ. Braşovŭ.	5 fl.
Luca Paica, oficialŭ c. r. milit. de cassă în Mostar	5 fl.
Stefanŭ Olteanu, Beiuşŭ	2 fl.
Ioanŭ Kertess, maiestru de lemnarŭ în Beiuşŭ	2 fl.
Suma	24 fl.

Adăugêndŭ la acesta suma din nr. 111 alŭ „Gaz. Trans.". 760 francĭ şi 157 fl. 43 cr.
(Va urma). Totalŭ 760 francĭ, 181 fl. 43 cr.

Le mulţumimŭ generoşilorŭ contribuitorĭ în numele nenorociţilorŭ, dorindŭ ca nobilulŭ lorŭ esemplu sĕ afle imitatorĭ pretutindenea.

Convocare.

Alegătorii români din cerculŭ electoralŭ *Turda* se invită la o conferinţă, care se va ţiné aicĭ în Turda la 11 Iuniu st. n. 10 óre înainte de amédĭ. În acéstă conferenţă subscrisulŭ, ca delegatŭ din acestŭ cercŭ la conferinţa din Sibiiu, va raporta alegĕtorilorŭ despre conclusele acestei conferenţe, luândŭ se totodată la desbatere şi propunerile eventuale referitóre la esecutarea acelorŭ concluse.

Turda, 31 Maiu 1887. Dr. Ioanŭ Raţŭ.

Convocare.

Clubulŭ centralŭ electoralŭ românŭ din comitatulŭ şi oraşulŭ *Cluşului* are onóre a invita pe alegĕtorii românĭ dietalĭ din cercurile urbei Cluşiu şi alŭ Geloului la *adunarea* ce o va ţine *în 7 Iuniu 1887* n. la 10 óre diminéţa la Cluşŭ-Mănăşturŭ în şcóla confesională gr. cat.

Obiectele vorŭ fi: 1. Raportulŭ delegaţilorŭ esmişĭ la adunarea generală din Sibiiu şi pertractarea esecutării programei naţionale

Cluşiu, 31 Maiu 1887.

Iuliu Coroianu. *A. Bohăţelŭ*, preş.

Scirĭ ultime.

Varşovia, 1 Iuniu. — In curêndŭ vorŭ avea locŭ marĭ manevre la Nidziborz. Posturile dela fruntarii vorŭ fi întărite.

Viena, 1 Iuniu. — Mâne va întra în vigóre în Austro-Ungaria noulŭ tarifŭ vamalŭ, care este fórte protecţionistŭ.

Parisŭ, 1 Iuniu. — Manifestaera dela operă s'a sfirşitŭ fără incidentŭ, pe la 1 după miedulŭ nopţii, mulţumită unei marĭ desfăşurărĭ de forţe. Se crede că va fi astă séră o nouĕ mişcare.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

SEGHEDINŬ, 2 Iuniu. — Valurile Tisei au ruptŭ lângă Porgany stăvilarele Tisei micĭ şi au inundatŭ o sută de mii de jugĕre de celŭ mai bunŭ pămêntŭ agricolŭ în hotarĕle Seghedinului şi Hodmezö Vasarhelyului mureşianŭ. Pagubele suntŭ necalculabile. Poporaţiunea se refugiază din părţile periclitate. S'au luatŭ mĕsurĭ energice în contra înaintării valurilorŭ.

BRUXELLE, 2 Iuniu. — Meetingulŭ monstru, la care au luatŭ parte dece mii de ómenĭ. a aclamatŭ votulŭ universalŭ. Unŭ numĕrŭ de 4000 lucrătorĭ din capitală s'au pusŭ în grevă. Parte din gardă e consemnată. Mina de cărbunĭ „alianţa" de lângă Charleroi a fostŭ în parte aruncată în aerŭ cu dinamită.

CZEGLED, 3 Iunie. — Erĭ nóptea bande de beţĭ cutrierară oraşulŭ ameninţândŭ pe Jidovĭ cu omorŭ şi cu incendiu. S'au împrăştiatŭ numeróse scrisorĭ în care Jidovii suntŭ provocaţĭ sĕ emigreze, căcĭ în casŭ contrarŭ îĭ aştéptă tóte grozăviile. Autoritatea a luatŭ mĕsurile corĕspundĕtóre.

SEGHEDINŬ, 3 Iunie. — Cu tóte opintirile cele fórte marĭ n'a succesŭ a astupa ruptura stăvilarului. Pentru acésta nu e nicĭ o speranţă. Valurile se revarsă necurmatŭ cătră Vasarhely, Mako şi Földvar. In faptă suntŭ inundate 30,000 jugĕre, 70,000 suntŭ fără scăpare perdute. Locuitorii se refugiază în cătunele de pe pustă.

BERLINŬ, 3 Iunie. — Împĕratulŭ a plecatŭ la Kiel, ca sĕ asiste la punerea petrei fundamentale a canalului Mării nordostice.

DIVERSE.

Căsătoriă rară. — Deunădile s'a serbatŭ în Sjeniciak în Croaţia, o rară căsătoriă. Ţĕranulŭ Mile Bjelicĭ duse la altarŭ şi se cunună cu vĕduva Maria Linta n. Pavlovicĭ. Ginerele numĕră 80, miresa 70 de anĭ! Amêndoi se bucură de cea mai bună sănătate. Bjelicĭ istorisesce fiă-căruia, care vrea sĕ-lŭ asculte, că se simte încă destulŭ de puternicŭ, ca sĕ câştige pânea de tóte dilele, prin greulŭ lucru alŭ câmpului, pentru sine şi pentru „bĕtrâna" sa.

Trei sorĭ într'o di. — Precum se comunică fóiei „Rozsnyai Hirado," la 17 Maiu n. s'au vĕdutŭ pe cerŭ trei sorĭ deodată. In mijlocŭ se afla adevĕratulŭ sóre, spre vestŭ de elŭ cără Rudna se vedea în acelaşŭ plan unŭ globŭ focosŭ şi spre sudŭ de sóre unŭ alŭ treilea globŭ, dér mai întunecatŭ. Lumina, care pe la 2 óre după amédĭ era splendidă, fŭ după o oră şi jumătate acoperită de norĭ. După două óre dela acestŭ rarŭ fenomenŭ se descărcă peste Rosenau o furtună cumplită.

Chinezii şi noi. — Chinezii prin obiceiurile lorŭ se deosebescŭ de noi ca ceriulŭ de pămêntŭ. La îmbrăcare, ei începŭ de acolo, de unde alţĭ ómenĭ sfirşescŭ: mai întâiu îmbracă roculŭ şi apoi vesta, adecă vesta o pórtă deasupra rocului. Noi umblămŭ cu cisme negre, ei umblă cu cisme albe; noi purtămŭ ciorapĭ în cisme, ei tragŭ ciorapĭ peste cisme. Femeile nóstre umblă cu rochiă, ale lorŭ cu pantalonĭ. La mâncare: noi începemŭ cu supa şi sfirşimŭ cu prăjiturĭ, ei începŭ cu prăjiturĭ şi sfirşescŭ cu supa; nu folosescŭ cuţitŭ, lingură şi furculiţe, ci două beţigaşe micĭ în mâna dréptă, cu aceste se ajută la mâncare. Despreţuescŭ carnea de vită, laptele, untulŭ, brânda şi în locŭ de acestea mănâncă carne de căţĕlŭ tênĕrŭ, de pisică, de cloţanĭ, cuiburĭ de rindunea şi şerpĭ. La noi loculŭ de onóre e la drépta, la ei la stânga. In locŭ de nord-ostŭ şi sud-vestŭ, ei dicŭ ost-nordŭ şi vest-sudŭ. La noi ofensatulŭ cércă a-şĭ rĕsbuna asupra ofensatorului prin uciderea acestuia, la ei ofensatulŭ îşĭ rĕsbună asupra duşmanului ucidêndu se pe sine însuşĭ. La noi femeile şedŭ pe calŭ aternându-le piciórele la o parte, ér bărbaţii încălecândŭ, la ei din contră. Noi călĕtorimŭ cu lampe nóptea numai când e întunerecŭ, ei însĕ totdeuna, orĭ cât de frumósă lună ar fi. Noi ne punemŭ perinĭ sub capŭ, ei îşĭ punŭ grămădĭ de lemne. In fine: noi plângemŭ când ne móre unŭ membru din familiă, ei ridŭ şi se veselescŭ; noi rîdemŭ şi ne veselimŭ când ni-se nasce unŭ copilŭ în familiă, ei plângŭ şi se vaetă.

Ultimulŭ bulgarŭ din Deva. — Cetimŭ în „Pester Lloyd:" „In dilele aceste a muritŭ Mihailŭ Kokelin, ultimulŭ Bulgarŭ din Deva. Pe timpulŭ stăpânirei turcescĭ au părăsitŭ mai multe familii bulgare patria lorŭ, o parte se aşedă la 1700 în Vinţulŭ-de-jos, ér unŭ deceniu mai târdiu se aşedară 63 familii bulgare la Deva. Ei aparţinéu religiunei romano-catolice şi-şĭ aduseră cu sine pe preoţii şi călugării lorŭ. Ei nu erau iubiţĭ pentru purtarea lorŭ fălósă, dér ei aveau unŭ mare şi puternicŭ protectorŭ în generalulŭ Steinville. Ei primiră frumóse privilegiĭ: nu plătéu contribuţiune, nu prestau serviciu militarŭ, aparţinéu jurisdicţiunii guvernului, avéu regalii şi propria lorŭ autonomiă. Colonia lorŭ nu se ţinea de Deva, ei au primitŭ pentru 50 fl. v. u. atâta pămêntŭ câtŭ le trebuia. Ei deveniră bogaţĭ şi zidiră o mônăstire în onórea sfântului Franciscŭ; în decursulŭ timpului au muritŭ însĕ toţi descendenţii de secsulŭ bărbătescŭ şi Mihailŭ Kokelin era ultimulŭ descendentŭ, care a moşteuitŭ averea şi particularităţile bunicilorŭ sĕi. Kokelin zidi o capelă şi dărui în memoria părinţilorŭ sĕi o tablă de marmoră pe mormêntulŭ lorŭ. Elŭ trăia fericită în cerculŭ familiei sale, nu se afla însĕ nicĭ când ca acasă, bunicii lui erau Maghiarii după sentimente, elŭ visa însĕ mereu de vechia sa patriă şi de o mare Bulgariă."

Curiositate patologică. — O copilă de 12 anĭ, Jeana Z..., care sta cu părinţii sĕi comercianţĭ pe strada Martel, a înghiţitŭ acum 7 anĭ unŭ pachetŭ cu ace de cusutŭ fără ca sĕ fiă câtuşĭ de puţinŭ genată de înghiţirea lorŭ. Acum vr'o două dile fata se juca cu mumă-sa, luându-i capulŭ în mânĭ, sĕrutândŭ-o, d'odată mumă-sa dete unŭ ţipĕtŭ. — »Dér mĕ inţepĭ, Jeano, 'i dise, la séma. Ai ace în mânĭ!« — ‚Ah! Dómne, ştrigă copila; şi vĕdŭ între unghiă şi piele unŭ acŭ de cusutŭ care eşia din carne. Apoi eşiră 6 ace. A doua di 'i eşiră 15 şi aşa mai încolo în dilele următóre. Biata copilă a scosŭ încetulŭ cu încetulŭ pachetulŭ de ace, pe care ilŭ înghiţise acum 7 anĭ. Starea sănătăţei copilei nu inspiră nicĭ o grije. Faimósele ace, ne-oxidate de locŭ, au fostŭ trimise Academiei de medicină.

Cununiă. — D-lŭ *Iónŭ Catona*, învĕţătorŭ în Şarpatocŭ, îşĭ va serba cununia sa cu D-şóra *Elena Bucşa*, fiica curatorelui primarŭ Ionŭ Bucşia din Şarpatocŭ, în 6 Iunie n. în biserica gr. cat. de acolo.

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei" à 5 cr. se potŭ cumpĕra în totungeria lui I. GROSS, şi în librăria d-lui Nicolae I. Ciurcu.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 31 Maiu st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	102 12
Rentă de hârtiă 5%	87.90
Împrumutulŭ căilorŭ ferate ungare	150.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	97.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	115 —
Bonurĭ rurale ungare	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	104 75
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 50
Bonurĭ rurale transilvane	104 70
Bonurĭ croato-slavone	104 75
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.50
Imprumutulŭ cu premiu ung.	102.—
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	123 50
Renta de hărtiă austriacă	81 20
Renta de arg. austr.	82 45
Renta de aurŭ austr.	112 40
Losurile din 1860	135.70
Acțiunile băncei austro-ungare	883 —
Act. băncei de creditŭ ung.	284.75
Act. băncei de creditŭ austr.	281.70
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5 98
Napoleon-d'orĭ	10 09
Mărcĭ 100 împ. germ.	62 37
Londra 10 Livres sterlinge	128.15

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 18 Maiu st. v. 1887.

	Cump.	vĕnd.
Renta română (5%).	$91^1/_2$	92—
Renta rom. amort. (5%)	94—	95—
» convert. (6%)	87—	$87^1/_4$
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	34—	36 —
Credit fonc. rural (7%)	106—	$106^1/_2$
» „ „ (5%)	$90^1/_2$	91—
» » urban (7%)	$103^1/_2$	104—
» » » (6%)	96—	97—
» » » (5%)	87—	$87^1/_2$
Banca națională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Națională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	14.25	14.75
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.01	2.02

Cursulu pieței Brașovu

din 31 Maiu st. n. 1887

	Cump.	Vĕnd.
Bancnote romănescĭ	8.70	8.73
Argint romănesc	8.60	8.65
Napoleon-d'orĭ	10 00	10.07
Lire turcescĭ	11.35	11.40
Imperialĭ	10.35	10.40
Galbenĭ	5 93	5.95
Scrisurile fonc. »Albina» 6%	101.—	102.—
„ » „ 5%	98.—	99.—
Ruble Rusescĭ	111.—	112.—
Discontulŭ	7—10% pe anŭ.	

Licitațiune.

1—2

„Albina,“ institutŭ de creditŭ și de economii în Sibiiu, vinde la licitațiune publică ferestrĕulŭ de vaporŭ cu tóte părțile lui constitutive, carele se află pe intravilanulŭ sĕu de lângă gara Brașovului.

Terminulŭ licitațiunei se defige pe diua de 15 Iuniu óra 10 a. m. la fața locului.

Prețulŭ de eschiamare se ficséză cu fl. 4000.

Amatorii au sĕ depună dreptŭ vadiu 10% a prețului de eschiamare, adecă fl. 400.

Oferindu-se prețulŭ de eschiamare séu mai multŭ, resultatulŭ licitațiunei devine obligatorŭ pentru ambele părțĭ; unŭ ofertŭ sub prețulŭ de eschiamare însĕ, ca sĕ devină obligătorŭ pentru institutŭ trebue sĕ obțină aprobarea ulteriórĕ din partea direcțiunei institutului.

Prețulŭ de cumpĕrare are sĕ se rĕspundă celŭ multŭ în decursŭ de 15 dile dela licitațiune, eventualŭ dela aprobarea ofertului, cu 6% interese dela diua licitațiunei.

Ferestrĕulŭ cumpĕratŭ are sĕ fiă dusŭ de pe teritoriulŭ institutului celŭ multŭ până la ultima Septemvre a. c.

Până la terminarea licitațiunei se primescŭ și oferte închise provĕdute cu vadiulŭ de fl. 400.

Condițiunile mai detailate se potŭ vedé în biurourile Albinei în Sibiiu și în Brașovŭ în órele de biurou.

Sibiiu, în 19 Maiu 1887. **Direcțiunea.**

Publicațiune.

Se aduce la cunoscință publică, că Marțĭ în 26 Maiu st. v. (7 Iuniu st. nou) 1887 la 10 óre a. m. se va ținé la cancelaria comitetului parochialŭ dela biserica St. Nicolae din suburbiulŭ Scheiu în Brașovŭ licitațiune minuendă pentru ridicarea schelelorŭ (alașelorŭ) trebuincióse în scopulŭ reparării turnurilorŭ bisericei menționate.

Condițiunile de licitațiune sĕ potŭ ceti la epitropulŭ d. Sterie Stinghe în suburbiulŭ Scheiu.

Brașovŭ, 18 (30) Maiu 1887.

Epitropia parochială a bisericei române ort. res. dela St Nicolae.

1—3

Avisŭ d-lorŭ abonați!

Rugămŭ pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și postaultimă.

Décă se ivescŭ iregularitățĭ la primirea diarului onor. abonațĭ suntŭ rugațĭ a ne încunosciința imediatŭ prin carte postale, ca în câtŭ depinde dela noi, sĕ se delătureze *ADMINISTR. „GAZ. TRANS“*

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela I Iuniu st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	4.30	—	7.30
Predealŭ	—	—	—	1.14
	—	9.12	—	—
Timișŭ	—	9.35	—	1.45
Brașovŭ	—	10.12	—	—
	7 20	—	4 01	2.32
Feldióra	7.57	—	4.47	—
Apatia	8.24	—	5 28	—
Agostonfalva	8 47	—	5 59	—
Homorodŭ	9 29	—	6.49	—
Hașfaleu	9 37	—	8 35	—
Sighișóra	10 53	—	9 02	—
	11.00	—	9.12	—
Elisabetopole	11.34	—	9 56	—
Mediașŭ	12.03	—	10.37	—
Copșa mică	12.26	—	10 59 / 11.16	—
Micăsasa	12.42	—	11.37	—
Blașiu	1.11	—	12.16	—
Crăciunelŭ	1 23	—	12,33	—
Teiușŭ	2.06	—	1.51	—
Aiudŭ	2.27	—	2 18	—
Vințulŭ de susŭ	2.49	—	2.48	—
Uióra	2 56	—	2 56	—
Cucerdea	3.12	—	3 64	—
Ghirișŭ	3.46	—	4 51	—
Apahida	5.01	—	5.28	Trenu de persone
Clușiu	5.21	—	5 56	
	—	6.01	—	6 37
Nedeșdu	—	6.19	—	6.58
Ghirbĕu	—	—	—	7.14
Aghirișŭ	—	—	—	7.29
Stana	—	—	—	7 56
Huiedinŭ	—	7.12	--	8 18
Ciucia	—	7.41	—	8 58
Bucia	—	—	—	9.15
Bratca	—	—	—	9.34
Rév	—	8.20	—	9 53
Mezŏ-Telegd	—	8.46	—	10 28
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	10 47
Várad-Velinţe	—	—	Trenŭ de persóne	10 57
Oradia-mare	—	9.11		11 07
	—	9.16	10.10	11.19
P. Ladány	—	10.37	1.33	7.28
Szolnok	—	12.20	4.24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena	—	—	2.15	—
	—	8.00	—	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11.05	3.58	7 38	9.34	11.40
P. Ladany	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.38	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.06	
Fugyi-Vásárhely	—	—	9 41	2 17	—
Mezŏ-Telegd	—	7.33	10 19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	—
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.54	4.07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.31	—
Aghiriș	—	—	4.15	5.55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeșdu	—	—	4.58	6.24	—
Clușiu	—	10.28	5.26	6.43	—
	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriș	12 30	—	—	—	9.06
Cucerdea	1.01	—	—	—	9.53
	1 06	—	—	—	10.—
Uióra	1 13	—	—	—	10.09
Vințulŭ de susŭ	1 20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1 41	—	—	—	10.48
Teiușŭ	2.00	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2.35	—	—	—	12.12
Blașŭ	2 48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copșa mic	3 36	—	—	—	1.32
Mediașŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.35	—	—	—	3.03
Sigișóra	5.12	—	—	—	3.49
Hașfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.02	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Brașovŭ	9.21	—	—	—	9.15
	—	—	1.55	—	—
Timișŭ	—	—	2.53	—	—
Predealŭ	—	—	—	—	—
	—	—	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.39	—	3.14
Vințulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Șibotŭ	12.52	—	4.50
Orăștia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3 23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborșin	5 30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9 33
Conopŭ	6.27	—	9.53
Radna-Lipova	6.47	—	10 27
Paulișŭ	7 28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovațŭ	7.59	—	11 25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok	8 42	—	4 52
	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12 10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok	11.20	12.41	—
	4.10	5.45	—
Aradŭ	4 30	6.—	7.04
Glogovațŭ	4 43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Paulișŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5 41	7.10	8 36
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bĕrzova	6.28	7 55	—
Soborșin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9. 8	—
Branicĭca	9 19	10.17	—
Deva	9 51	10.42	—
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăștiă	11 11	11.37	—
Șibotŭ	11.43	12.—	—
Vințulŭ de josŭ	12 18	12.29	—
Alba-Iulia	12 36	12.46	—
Teiușŭ	1 29	1.41	—

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenu mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6 19	—	6.33
Németh-Sagh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timișóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Hațegŭ	12.46	—	4.16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Banița	3.05	—	6 40
Petroșenĭ	3.37	—	7.12

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroșenĭ	10 07	—	6.10
Banița	10 48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12.05	—	8.20
Hațegŭ	12.42	—	9.01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1.53	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Brașovŭ. Hârtia din fabrica lui Martin Kopony, Zernescĭ